

Skúlaráðið í Havn: – Eilíf, bíða til ár 2000

– Skotbráðið er alt ov stutt hjá fólki at seta seg inn í uppskotið um nýggja fólkaskúlalóg. Hetta er ein lóg, sum kemur at mynda framtíðina hjá hvørjum mansbarni í Føroyum næstu 20-30 árin – tí eigur neyðuga fyrirreikingin og fólksliga, almenna viðgerðin av hesum máli at fara fram á ein nøktandi hátt, sigur Johan Samuelsen, formaður í Tórshavnar Skúlaráð, ið eisini hevur sent landsstýrismanninum viðmerkingarnar

EIRIKUR LINDENSKOV

– Tórshavnar Skúlaráð heldur, at biðað eigur at vera til ár 2000 at seta nýggja lógaruppskotið um fólkaskúlalóg í gildi.

Hetta er stutta og greiða niðurstøðan hjá skúlaráðnum í Havn í viðmerkingunum til landsstýrismannin í skúlamálum, sigur Johan Samuelsen, sum í løtuni er formaður í Skúlaráðnum í Havn. Hann sigur, at Skúlaráðið í Havn er av teirri fatan, at lógaruppskotið framhaldandi eigur at verða viðgjørt og sett at koma í gildi ár 2000, tí skotbráðið at víðgera eina so umfatandi lóggávu sum hesa, sum kemur at mynda framtíðina hjá hvørjum mansbarni í Føroyum í 20-30 ár framvirk, hevur verið alt ov stutt. Við at útseta lógaruppskotið til ár 2000 metir skúlaráðið, at neyðuga fyrirreikingin og fólksliga, almenna viðgerðin av hesum máli kann fara fram á ein nøktandi hátt.

Skúlaráðið hevur gjørt sínar viðmerkingar til lógaruppskotið, og har nevnráðið, at í Danmark byrjaði kjakið um nýggju fólkaskúlalógina miðskeiðis í 80'um, og varð uppskotið gjørt til lóg í 1993. Her heldur skúlaráðið at munur er á.

Vantandi tilfar á móðurmálinum

Eisini verður heitt á myndugleikarnar - Skúlabýráðgrunin - um at fara undir sum skjótast at gera neyðugt undirvisingar- og upplýsingartilfar á føroyskum, so fólkeiki barnanna kann styrkjast, i t. d. byrjunarundirvisingini, og serliga til nýggju lærugreina náttúra/tøkni, har als einki tilfar er tókt enn á móðurmálinum - samstundis sum ætlanin er at skjóta danskt út til 4. flokk, so er ætlanin at byrja við náttúra/tøkni í 4. flokki.

– Lærugreinin náttúra/

tøkni, sum er ein samanning av lærugreinunum landalæra, lívfrøði og alisfrøði, krevur at lærarnir fáa møguleika at fáa á skeið at útbúgva seg til hesa nýggju lærugreinina. Og skúlastovurnar, serliga í okkara eldru skúlum í kommununi, mega byggjast út við eitt nú vøskum, arbeiðsborðum, skápum o. ø. heldur skúlaráðið í Havn.

Eisini hevur skúlaráðið viðgjørt spurningin um tað er rætt at byrja við náttúra/tøkni í 4. - 6. flokki og harvið útseta alment mennandi lærugreinirnar landalæra og lívfrøðina til bert at umfata 7. - 9. flokk, tí skúlafólk meta seg bert at hava ringar royndir av kunningini, sum varð roynd í 70'um, har eisini varð roynt at leggja søguna, lívfrøðina og landalæruna í eina og somu lærugrein, sigur Skúlaráðið.

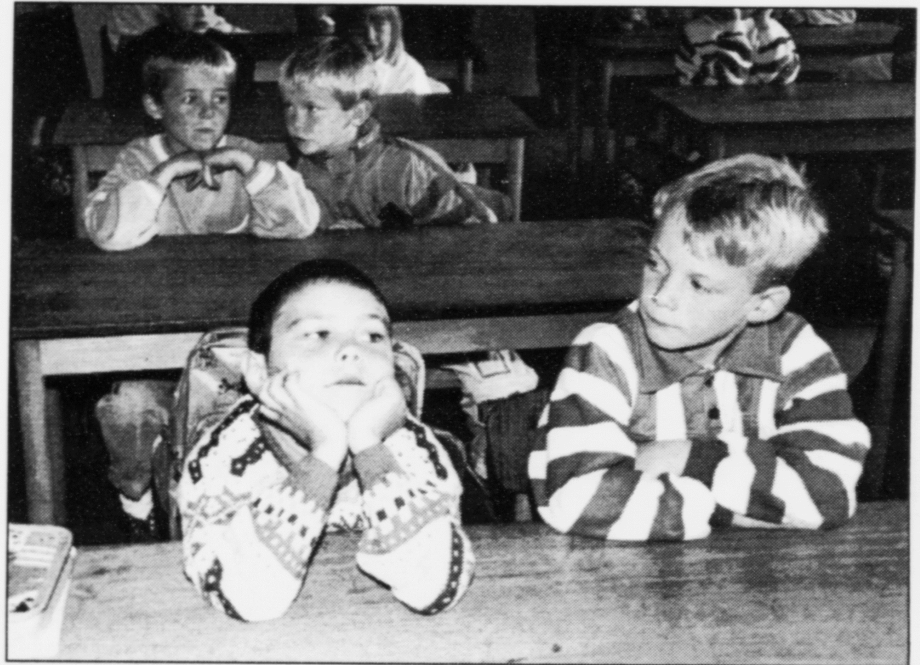
– Eisini verður talan um týðandi tilfaraskotnað hjá kommununum til náttúra/tøkni. Og so er eingin lærubók tók á móðurmálinum, og tað verður altíð mettt sum ein vándaglig byrjan í nýggjari lærugrein.

Nógva tala fyri at útseta igildissætlanina

Skúlaráðið vísir á, at nógvar orðingar í uppskotna lógarartekstinum enda við »...at landsstýrismanninum verður heimlað at gera reglugerð...«. Henda leysa og óneyva orðingin ger, at óvissan í fleiri lógargreinum gerst óneyðuga stór. Skúlaráðið metir, at allar reglugerðir og rundskriv eiga at vera tók saman við sjálvum lógarartekstinum ár 2000, so bæði foreldrar, lærarar og umsitingin hava trygga grund at byggja á, tá farið verður til verka.

Skúlaráðið heldur tað vera óhepið, at kommunurnar skulu seta pengar av miðskeiðis í einum figgarári, tí lógaruppskotið miðar fram móti at vera sett í gildi 1. august 1997.

– Hetta er so eisini nakað,

Fólkið hevur ikki fingið møguleika at víðgera fólkaskúlalógaruppskotið. Tað er ikki rætt, heldur Skúlaráðið í Havn

sum talar fyri at útseta igildissætlanina, sæðu út frá einum kommunusjónarmiði. Tí uttan neyðuga karmarnar verður eingin broyting í skúlskapinum her á landi, men í staðin fyri verður hildið áfram, sum einki var hent á lógarstovnum, og tað er meiningaleyst - helst skuldi tað verið soleiðis, at hvørt skúlabarn í landinum kom at merkja, at nú hendi nakað á skúlskapinum.

Lærarar mugu eftirútbúgvast

– Vit halda somuleiðis, at útbúgvingin av lærarum við skeiðum og broyttari lærararútbúgving er ein megin tryggtin fyri, at nýggir vindar fara at blæsa á skúlskapinum, sigur Johan Samuelsen.

– Hvør lærari er í dag førur fyri at undirvísa í t. d. ljósmyndalæru, drama, filmskunnleika, sum skulu kunna bjóðast í 8. - 10. flokki? Og serliga síðsta skúlaárið í fólkaskúlahøpi verður hetta valtilboð aktuelt, tí har vera allar lærugreinar-møguleikarnir, sambært uppskotinum, sera stórir.

Tey smærri børnini longri í skúla

Skúlaráðið í Havn heldur, at vikufimatalið í 1. og 2. flokki er ov lágt (18 tímar) og skjýtur tí upp at hækka tímatalið upp í einar 22 tímar í staðin.

– Harvið styrkja vit fólkeikan hjá børnum til grundleggjandi lærugreinirnar. At

leingja skúladagin, so at børnini fáa 1/2 skúladag, hevði eisini givið næmingunum ein tryggleika í dagligdegnum. Børnini eru náttúrliga motiverað til at læra í 1. flokki, tí er ein skúladagur upp á trýggjar tímar ov stuttur.

– Eg haldi, at hesin spurningurin átti at havt nógva størri týðning, enn at kjakast um, hvørt danskt skal upp í 4. flokk ella ikki, sigur Johan Samuelsen, sum vísir á, at ókt tímatal hjá smærri flokkunum hevði styrkt børnini munandi í grundleggjandi lærugreinunum - so tey vóru búna at lesa, tá tey koma upp í tann aldurin.

Øll rætt til forskúla

At seta forskúla flokkar á stovn gekur ein meiriluti í Skúlaráðnum undir við, tó við teirri treyt, at hesin møguleiki verður at tryggja øllum skúlnum í kommununi sama høvi, og ikki sum nú, har bert tann eini skúlin - Sankta Frans skúli - hevur henda møguleika, meðan hinir eru við sviðu soð - hetta er kappingaravlagandi skipan við keðilgum avleiðingum millum ymsu skúlnar, heldur meirilutin í Skúlaráðnum.

Annars sær ráðið tó ein vanda í forskúlskipaninni, um ikki karmar vera á øllum skúlnum, at forskúlin er fyri seg.

– Tað má ikki henda, at forskúlabørn verða sett saman í skúlastovu við eldri

børnum, sum eru farin í skúla.

Sjálvsagt koma forskúla flokkar at kosta almikið av peningi, og hetta eiga myndugleikarnir at gera sær greitt.

Sleppa úr skúlanum í eitt ár

9. táttur í lógaruppskotið, sum víðvíkur fyrisingarlaga partinum, er nýggjasti tátturin í endaliga álitið, og tí hann, sum er minst viðgjörður av ummælandi portunum. Tað kemur týðiliga fram á síðu 11 í uppskotinum, at ætlanin var ikki av fyrstantið at broyta fyrisingarlaga partin: »Men seinni hevur so Ráðleggingarnevndin fingið áheita um at lata tað endaliga álitið um nýggja fólkaskúlalóg eisini fata um tann fyrisingarlaga táttin viðvíkjandi fólkaskúlanum.«

Skúlaráðið í Havn tekur undir við at leingja undirvisingarskylduna til nýggja ár, men metir, at møguleiki eigur at vera hjá skúlatroyttum næmingum, uttan stórvegis hóvasták, at sleppa at royna »mátt og meg« uttan fyri skúlsans gátt í eitt ár.

Skúlabýrjanineigur at vera hin sama sum í nú galdandi lóg, at børnini kunnu fara í skúla um tey fylla sjey ár innan 1. januar og ikki fyrr.

At enda leggur skúlaráðið dent á, at neyðugt er stóðugt at hava mennandi skeiðvirkni fyri lærarar, so teir

kunnu fylla karmarnar í lóginu nøktandi.

Johan Samuelsen sigur at enda, at tað stutta av tí langa er, at Tórshavnar Skúlaráð heldur, at biðast eigur at vera til ár 2000 við at seta nýggja lógaruppskotið í gildi - tá fáa fólk sett seg inn í málið!

Johan Samuelsen
formaður í
Skúlaráðnum

Í løtuni er Johan Samuelsen formaður í Tórshavnar Skúlaráð. Egon Øregaard, sum varð valdur formaður, hevur í løtuni farloyvi, meðan hann er settur stjóri á Tekniska skúla í Havn. Johan Samuelsen, sum hevur verið næstformaður í Skúlaráðnum seinastu tvær seturnar, hevur tí tikið seg sum formaður